

№16 (7075) 11 აგვისტო,
ხუთშაბათი, 2016 წელი.
ვასი 70 თეთრი.

www.IBM.com/AS400

ԵՊԵՈՒ ՀԱՅՈՎՈՅ

ANSWER

ԵՐԵՎԱՆ ՀԵՂՈՍՈՒՅԱԼՈՒԹԵՎՈՆ ԶԱՂԵՊՈ

სოფია 12 ქავთმო ლიტერატურა

ლოგისტიკური დაწინავითი მომსახურები

გილერეა „ვოგნერა“ 2016

ବୁଦ୍ଧି + 2016 ଫେବ୍ରୁଆରୀ

9.00-12 სთ.
გილვა 6 ეპუს ლეთისებოლი
სუბიტონი 11/11/1996 ფრინი

10.00-14.00
ხობის ცენტრალური სტადიონი
მუნიციპალიტეტის პირველობა
ლელობურთში სამეცნიელო-
ზემო სკანეთის რეგიონის
პირველობა ლელობურთში

11.00–14.00
პირველობა ქართულ
ჭიდაობაში

(საჭიროა მანევი).
კულტურის
სახლის მიმდებარე
ხეივანი გოგი ბუკიას
სახელობის
პირველობა ნარციში;
მუნიციპალიტეტის
პირველობა ჭალრაკში;
შეჯიბრება
მყლავჭილში.

14.00 საათიდან
კულტურის სახლის
მიმდევარე ხეივანი.
ფაცხვები, მეგრული
სამზარეულო, ეთნო
და არქეოლოგიური
კუთხეები,
გამოფენები./

- Առջեղջածուսագթո
թօսդլըզնօցնուցուն
լունասածոյցնա:

ორობისმიერა;
აპატიონ ხობელობის მინიჭების
ერემონიალი და
ცოტნებისაცმი” მიძღვნილი
პორტული შეჯიბრებებში
ამარჯვებულთა დაჯილდოება.
ორნცერტი
ნსამბლი „ქართული ხმები”,
ნრი ქოხაძე, სოფო ბეცია.
დგილობრივი
ცოლებრული ანსამბლები და
ანდივიდუალური
აკმატულობრივი.

ଓରୁ ତଥା ପରିବାର କଣ୍ଠରେ

ՑՈՒՑՄԱՐԴՈՒՅԹ ՑՐՈՑՄԱՐԴՈՒՅԹ-ՑՐՈՄՈՆԵԱ (ՑԱԽՆԵԱ) ՀԱ
ԵԿԵԾՈՒՄ ՄՈՑՐՈՑՄԱՐԴՈՒՅԹ, ՑԱԽՆԵԱ ԱՎԱՋԵՄՈՆԵԱ ՏՐԵՑԻԾՈՒՅԹՈՆԵԱ
ՀԵՂՐՈ, ԱՎԱՋԵՄՈԿՐԵԱ.

ღმერთმა გვიკუთხოს ქართული მიწა და
საქართველოს ჰერა, ყოვლადწმინდა სამებაშ
დაგვილეოს ის მაღლიანი გარემო. სადაც დაიმა-
ნენ და გაიშარიდნენ ათასობით და ათიათასობით
ზორსებულნი მამულიშვილნი, ღიღებულნი მფლენი და
ღეროვალი, მამანი და ღერანი, წმინდა მოწამენი და
ქადაგი - მოწამენი, რომელთა სახელებსაც ასევე
კისებულნებთ ღღეს წმიდა ცოცნე აღმსარებლთან ერთად.
ცოცნე აღმსარებლის სეინება არის გადასახედი იმ
უძიდეს ისცორიდაში, რომელსაც ჩვენი ქრისტიანული ისცორია და ნათელი
წარსეული პრიზი.

* * *

ნიშანდობლივია, რომ ევთის წყალობით, სწორედ
ფლეს, 12 აგვისტოს (ძვ. სტილით 30 ივლისი),
მართლმადიდებელი ეკლესიის კალენდრით
აღინიშნება წმიდა ცოტნე აღმსარებლის ხსენების
დღე.

ცოტნე დადიანმა გენიალური დიპლომატითა და
გამჭრილობით, მაღალი ზნეობით, გამოჩენილი
რაინდობით, მოყვასისადმი თავდაფებით და
სიყვარულით ააცდინა სამშობლოს გარდაუკალი საბ-
ეფისწერო ტრაგედია.

ცოტნე დადიანმა ნებაყოფლობით გოლგოთას
გზის არჩევანით გამოჩენილი გმირობის, სიბრძნისა
და კაცობრყვანელობის შედეგად გარდაუკალ სიყვილს გადაარჩინა ერის
მმართველნი, რჩეული თავკაცები და დიდებულები. სამარადყამო დიდება

„აიეტის, გუბაზის, ფარტაზისა და სხვა ლირსეულ კოლხთა, გმირ წინაპართა მაცლიერი ცოტნეიცელთა შთამომავლობა გულწრფელი სიყვარულითა და დამსახურებული სიხარულით საქვეყნოდ აცხადებს, რომ კოლხებთი საქართველოს ძლიერებაა, სამეგრელო მისი ხერხემალია, ისტორიული „ფაზისი“-ფორთი კი მისი ზურგის ტვინია...“ ასე იყო, ასე არის ფა, ლვითის წყალობით, ასე იქნება მომავალშიც”.

ЗАСМУЧОВІ

ბჳირთასო სომელიშო!
გილოცავთ „ცოცნეობის“ საკლეისი-
ასალსო ღოზესწაულს, ქვეყნისა და
კულტურის წინაშე თავდაცემული
მამულიშვილის, სახელმწიფოს ერ-
თიანობის სიმბოლოს, საქართველოს
ეროვნული გმირის ცოცნე დაბიანის
სენიორის ღოზე. საქართველოს
ამონიძელო

მჯრა, ჩვენი მომავალი თანმეტი ცოდნის გმირობის
მაგალითზე ნამდვილ ვაკეაცემად და ძველის მოამაგებად
გაიტრებიან.

12 აგვისტოს, საკულტურულ-სახალხო დღესასწაულთან დაკავშირებით, ხომში სხვადასხვა კულტურულ-გასართობი და სპორტული ღონისძიებები გაიმართება.

ათა ყველამ ერთად ვიზეიმოთ ფრადიციული
ცოცხლისა “

ცოცხლის დამატებითი განვითარების მიზანით სამშობლოს და მოყვანისადმი თავდაცვულის მაგალითად ქცეული ლეგენდარული გნეობრივი ეტაზნელი გმირია. სიმბოლურია, რომ 12 აგვისტოს ეტაზრებულად პლინიშენება „დიდგარება“ და „ცოცხლობა“. ეს ეძღვეს საკულტურო-საერთო ღოღესახეზეაულები წმინდანებისა და ეტაზნელი გნეობრივი გმირებისა, არის ნიშანსეფები საქართველოს მარადიული ეტაზისაბისა. სწორებ ქართველი ერი და ღერა-კლეისა ასეთ მისამაბ მამულიშვილთა მხრებში იდგა და დგას ღლეაც.

რჩმენა, იმედი და თანადგომა ისცორიულად ამაღლებდა ერთ მუშად
კრავდა ქართველ ერს. ჩვენი სახელოვანი წინაპრების მსგავსად ერთად
უნდა ვეძიოთ ქვეყნის აღმშენებლომისა და გამოტლიანების ჭეშმარიცე
გზები.

ედიშერ ჯობავა,
ხოდის განვითარების საკუთრებულოს თავმჯდომარე

ԵԹԱՌԵ ԹԹՆԱՏԵՐԱՌՈ ՀԱ ՍԹԱԲԱ ՀԱՇՈՒՆՈ
XIX ՆԱՇԱՅԻՆ ՀԱ Խ ՆԱՇԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՎՈՐ ՀԱՄԱԾՅԱՎՈՐ

არქივებში რედუნგებით მოძიებული მასალები ხობზე, ხობელებსა თუ ხობის მუნიციპალიტეტში არსებულ ისტორიულ ძეგლებზე...

ეს პიროვნება ყველასთვის ნაცნობი და ახლობელია, თავის თავზე საუბარი არ ჩვევია, თუმცა საკუთარ თავზე სიტყვაძვირობისა, საკმაოდ ძირულოვანია: ხობის საპატიო მოქალაქე, ყარგი ისტორიულსი, ხობ-ელი „ცოტნებიდელი“, ფაზისის აკადემიის აკადემიულსი...

რეგალიები? ჩემი გაგებით მისთვის ეს მისი ოჯახია-მეულლე და შვილები, ლირსება, აფამიანობა, გამოცდილება, მიზნის მისაღწევად დაუზარელი შრომა, დაფასებული ხობელობა მაძიებელი სული. ურაობატო მეგობრობა...

გთავაზობთ მის მიერ მოპოვებულ მასალებს ხობის მონასტერსა და ცოტნე დადიანზე. ნანი პილასონია

ნე დადიანი მოხსენიებული არის
54 სტატიაში, ორ უურნალ-
ში—„მწყემსი“ და „პავკაზსკაია
სტარინა“, 15 გაზეთში—„პავკა-
ზი“, „შრომა“, „დღოება“, „ივე-
რია“, „ცნობის ფურცელი“, „ჩერ-
ნომორსკი ვესტნიკი“, „შინაუ-
რი საქართველოს“, „სახალხო გა-
ზეთი“, „პოლიტიკა“, „სახალხო გა-
ფურცელი“, „სამშობლო“, „ჩვე-
ნი ქეყანა“, „სახალხო საქმე“,
„მიწის მუშა“, „კომუნისტია“.

ხობის მონასტრის შესახებ
ფასდაუდებული ცნობები აქვს
გამოქვეყნებული რაფიელ ერის-
თავს უწრნალ „გაგაზსკაია
სტარინაში“ (1873წ. 3). აქ არის
შემთხვევა დრაზაბი:

„აქ XVII საუკუნემდე იყო სა-
კათალიკოსო გათვედრა“.
„ხობის მონასტერი იყო სა-
მეგრელოს მმართველების პირ-
ველი დინასტიის განსასვე-
ნებელი“. „ხობის მონასტერში
დაცულია შემდეგი შესანიშნა-
ოს ცნობები: 1. შემდეგი შესანიშნა-
ოს ცნობები: 1. შემდეგი შესანიშნა-

და დეთისმშობლის კვართი, მო-
ოქრევილი და ძვირფასი
თვლებით შემპული, პუბლიში
ჩასვენებული; 2. მარჯვენა
ხელი მტევნითურთ ანტიოქიე-
ლი წამებულ მარინესი, რომე-
ლიც იყო ედესელი წარმართი
ქურუმის პისაიდის ასული და
ქრისტეს რწმენისათვის წა-
მებით მოკლული მთავარ
ლომბროსიონის მიერ; 3. წმ.
მოწამე ივლიტას ხელი მტევ-
ნითურთ;

4. სამი წლის ყრმის ხელი;
 5. ძელიცხოვლის ნაწილი,
 ჩასენებული ოქროს ბუდეში
 ღია ბეჭდი. “

„მონასტერს ბატონიშვილის
გაუქმდა და 470 კომლი გღერძია“. „ყოველ წელს
15 აგვისტოს აქ ტარდება სა-
ტაძრო დღესასწაული, სადაც
თაგან იყრიან მღლოველები, რო-
გორც შორეული ადგილებიდან,
ასევე მიმდებარე სოფლებიდან“.

პერიოდულ გამოცემებში
დაბეჭდილი მასალები ხშირ
შემთხვევებში წარმოადგენს
პირველხარისხოვნ ისტორიულ
წყაროს. ეს მასალები ხელს
უწყობს ისტორიული ფაქტების
ობიექტურად შესწავლას და
ფაქტების დაზუსტებას. როგორ
უვლიდნენ ხობის მონასტრის
სიწმინდეებს ხობელი ბერები
წერია 1894 წლის №166-ის გა-
ზეთ „ივერიაში“, წერილის ავ-
ტორია ცნობილი მეცნიერი თე-
ოდ ალრაზია:

„არქიმანდრიტი ხობისა მამა
იობი შეიმოსა საღმრთო შესა-

მოსლით და ისე მიჩვენა ხობის
სიწმიდეები, ყველა ბერ-მონაზონ-
ნი მუხლ-მოღრეებით ემთხვეოდ-
ნენ სიწმიდეთა, მათ ხელით
შეხებას არავინ ჰკადრებდა,
გარდა შემოსილის არქიმანდრი-
ტისა“.

1923 წლის №157-ის გაზეთ „მიწის მუშას“ მიხედვით აღმოჩნდა, რომ ხობის მონასტერში ყოფილა აქამდე უცნობი სიწმინდე—„სასწაულოთმოქმედი ქვა“, რომელიც 1923 წელს ბოლშევკების საჯაროოდ დაუმტკრიცვა-

კი კეის საჯაოოდ დაუძირებით
ათ და გაუნადგურებიათ.
ხობის მონასტერი და ცოტ-

ԵՐԵՎԱՆ ԹԻՎԱԼԵՐՈՅ ՀԱ ՍՊԻԾԵ ՀԱՀՈՆ
XIX Տարբերություն ՀԱ Տարբերություն ՀԱՀՈՆ

3

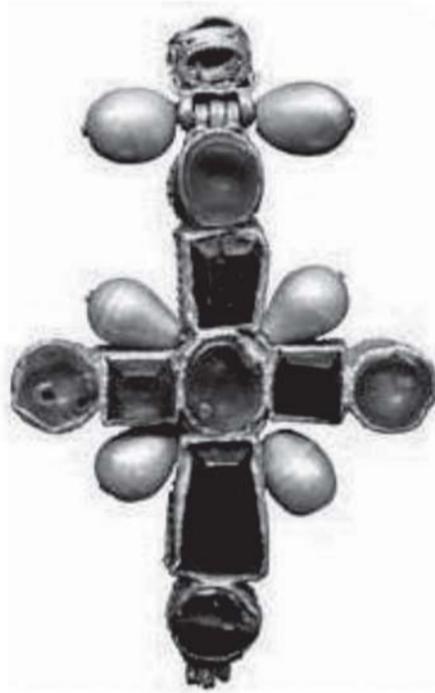
სხვა წმინდანთა ნაწილები, ძვირფასი ზატები და ჯვრები. ...მე დღეს ვწირავ ჩემი ჯიბილებან ათას მანეთს, რათა ამ თანხის სარგებლისგან აქ მსვეუნარე სიწმინდების წინაშე მე მსურს მუდა იყოს გაუქრობელი ლამპარი“. როგორც ვხედავთ წმ. ეპისკოპოსს ალექსანდრეს დაუწესებია ხობის სიწმინდების წინაშე ლამპარი. საბჭებაროდ, წმინდანის ანდერძი 1923 წლისდან არ სრულდება, მოვალენი ვართ და რაც უფრო სწრაფად შევძლებთ მდგომარეობის გამოსწორებას, მით უფრო კარგი იქნება საზოგადოებისთვის. 1899 წლის გაზეთ „ცნობის ფურცელში“ (907) ავტორი წერს: „სამეგრელოს ძველთამცელი სიამაყე ხოფის მონასტერი“.

ხობი დასავლეთ საქართველოში, სწავათა შორის, ხომ მე-
ფე დავით აღმაშენებლის სა-
ზამთრო სამყოფი იყო...“ ამ წე-
რილის ავტორია ვარძიის მო-
ნასტრის წინამდგვარი
ძლვდელმონაზონი კალისტრა-
ტე ჩიჩეუა. მეორე კი გვამცნობს:
„ნოვიზეგვა და ხობს ჩრდილო-
აღმოსავლეთით უძევს მშვენი-
ერი აღმართი ადგილი, რომელ-
ზედაც აშენებულია ხობის მო-
ნასტერი. ეს მონასტერი ძველ-
თაგანვეა დაშორილი. ხალხი
ამბობს, რომ ვითომც ეს მო-
ნასტერი დავით აღმაშენებლის
დროისა იყოს“.

1910 წელს ხობის მონასტერს
სწვევია ეპისკოპოსი ლეონიდე
(ოქროპირიძე), (გაზ. „შინაური
საქმეები“ №32) მას თავის ქა-
დაგებაში უთქვამს: „ხობის მო-
ნასტერის ტაძარი ერთი შესა-
ნიშნავი ტაძართაგანია, რო-
გორც ხუროთმოძღვრებით ისე
სიწმიდით. ამ ტაძარში ასვე-
ნია კვართი ყ-დ წმიდა ღვთის-
მშობლისა და მრავალი ნაწი-
ლები. გარდა ამ სიწმიდისა, აქ-
ვე ასვენია რამდენიმე ძვირფა-
სი ხატი და ჯვარი და მათ
შორის შესანიშნავი ჯვარი სა-
ქართველოს მნათობთა მეფე-
თა-თამარისა და დავით აღმა-
შენებელისა.“

ჩენოვის განსახილველ პერიოდის მასალებში საინტერესო სოდ არის ასახული ეროვნული გმირის ცოტნე დადაანის სახე. ძალიან საინტერესო და კრცელი სტატიაა დაბეჭდილი 1891 წლის გაზეთ ივერიაში (248), მისი სათაურია - „ცოტნე ათავანი და მისი ვინაობა“. ამ

დანდასინი და თითო კითხვას, აյ
აღწერილია საქართველოს
მძიმე პოლიტიკური ვითარება
„ცოტნე დადიანის და მისის
დედ-მამის კარგად შენახული
ფრიად შესანიშნავი სურათი
ჩვენ ვიპოვნეთ ხობის მონას-
ტრის სამხრეთ კედელზე,
სამხრეთში. ცოტნე დადიანი დი-
დად ცნობილია ჩვენს ისტო-
რიაში. მის სახელს მემატია-
ნენი ყოველგან დიდის პატი-
ვით იხსენებენ: „დადიანი ცოტ-
ნე, კაცი წარჩინებული და სათ-
ნოებიანი“ (ქ.ც.ს. I, 357); „პატი-“

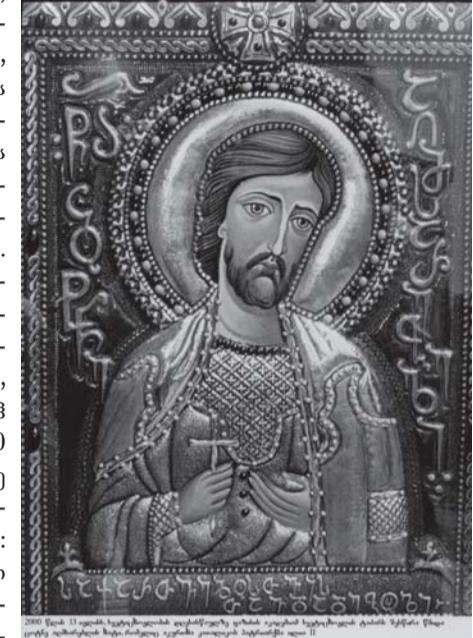
იგი“. თავისი ლაშქარი და-
ითხოვა და უკანვე გაგზავნა,
ყველა თავ-თავის სახლში,
ხოლო თვითონ მარტო ორი
მიცნათ და გავმართლდე თქვენს
წინაშე, რადგან, ჩემდა დაუ-
კითხავად, ამათ არა უქნიათ
რათ“.

კაცით გაეტურა ახისში, სადაც
იტანჯებოლნენ შეთქმულები.
ცოტნემ, „დამდებმა სულისა
თვისისა მეგობართა თვისათ-
ვის“, გაიარა სამცხე-ჯავახეთი
და მიყიდა ანისს და ნახა, რომ
მთავარნი ხელ-შეკრულ-ტიტ-

ველი ისხდებ მოედაბზე...
იხილა თუ არა ესრეთი დამ-
დაბლება თვისთა ამხანაგთა,
სიკვდილამდე მიწევნულთა,
კოტნე სწრაფად მიუახლოვდა

ტარუჯიშვილის თანამდებობაზე გადაწყვეტილი ტანჯულოთ, გადმოხტა ცხენიდან, გაიხადა ტანით და მიჰყარ-მოჰკერა თავისი მდიდრული ტანით-საცმელი. ესრედ განშიშვლებულმა, მხრები შეიკრა და მდუმარე დაჯდა დანარჩენ ამსანაგებთან მწუხარე სახითა. ეს ამბავი მონგოლებს დიდად გაუკვირდათ და მაშინვე აცნობეს თვისს ძევეს, „ცოტნე დადიანი მოვიდა ორითა კაცითა და განიძარცვა სამოსელი და შეკრული დაჯდა ქართველთა თანა“. მონგოლების დიდ-

სავლეთის კუთხესთან,
დახატულნი არიან სამ-
ნი: ერთი შუახნის კაცი,
მოკლე წვერიანი, ჭრელს
და მეტად უცხო ტანი-
სამოსში, თავზე პხურავს
მაღალი ქუდი, ფერა-
დებით და თვალ-მარგა-
ლიტებით დამშვენებული.
იმის მარჯვინივ დახატუ-
ლია ლამაზი, ახალგაზ-
რდა დედაგაცი, სა-
უცხოვო ტანისამოსით,
ხოლო ამ ორთაშუა ჰ
ხატია ყმაწვილი 8-10
წლისა, მდიდრულადგე
ჩაცმული, პირველს აწე-
რია ასო მთავრულით:
„ერისთავთ ერისთავი
შერგილ დადიანი“, მეო-
რეს: „დედოფალთ დედო-
ფალი ნათელა“ და მესამეს: „ძე-
ამათი ცოტნე“.

პარაკლისის დაწყების წინ შემოსილმა ბერებმა დადგეს შეაეკლესიაში თავა-ახდილი „ლარნაკი“, რომელშიც ასვენია ყოვლად წმინდა ღვთისმშობლის ქვართი, წმ. მარინეს მკლავი და კვირიკეს ხელია“.

და ბოლოს 1923 წლის გა-
ზეთ „გომუნისტში“ (106) გა-
მოქვეყნდა სტატია სათაურით
„ანტირელიგიური კამპანია
ზუგდიდის მაზრაში“
ვკითხულობთ: „ხობის მონას-
ტერში აღმოჩნდა „წმინდა ნაშ-
თების“ მაგიერ ვერცხლის გუ-

ში და პატარა ხის კუბოში ჩა-
ლაგებული გამხმარი კაცის
მელავი და ჩვილ ბალლის
ხელის მსგავსი რაღაც; ფისა,
ღრუბელი, ძვლები და ქვები,
მეტი არაფერი. ამ მიტინგს
ოთხი ათასამდე ქალი და კაცი
დაესწრო. სარწმუნოების შე-
სახებ ვრცელი სიტყვა წარ-
მოსთქვეს მაზრკომის სახელით
ამხ. გ. როგავამ და კომეკაში-
რის სახელით ამხ. ა.კობახიძემ.
ხალხის აღშფოთებას საზღვა-
რი არ ჰქონდა მიუხედავად ბერ-
მონაზვნების მაგიერ გავრცე-
ლებულ ათასარი პროვოკა-
ციისა, ხალხი დარწმუნდა მათ
გაიძვერობაში, ერთ ხმად
გაიძახოდა ძირს-ეკლესია-მო-
ნასტერი, ძირს მატყუარა სამ-
ღვდელოებაო. თითქმის
ერთხმად გამოთქვა კრებამ
სურვილი მონასტრის გაუქ-
მების და ბერების გაძევების
შესახებ. მეორე დღეს ამხ. რო-
გავამ ჩამოიტანა ქ. ზუგდიდში
ხობის მონასტრის „სიწმინდე-
ნი“, პარასკეობაზე ჩამოსულ
გლეხ-კაცობას უჩვენა და სიტ-
ყვა წარმოსთქვა რელიგიის შე-
სახებ“.

ამრიგად, ჩვენთვის განსახილა-
ველ პერიოდში ხობის მონას-
ტერზე და ცოტნე დადიანზე
არსებული მასალები ფასდაუ-
დებელ წყაროს წარმოადგენს
და დიდად ეხმარება საკითხით
დაინტერესებულ მეცნიერებსა
თუ საზოგადოების დაინტერე-
სებულ ნაწილს.

„კოლეგიატე“

ქართველი ხალხის ყოფა წარმოუდგენელია უმდიდრესი მუსიკალური ტრადიციის გარეშე. ტირილი, სიხარული, შრომა, ბრძოლა... ყველანაირი მღვმარეობა და ურთიერთობა ჩვენი ყოფისა, მუსიკალურობით არის გამსჭვალული. ერთი სიტყვით, ხალხის ყოფა-ცხოვრების ყოველდღიურობაში, ჩაწერია მუსიკა.

ხალხის მეხსიერებამ დღემდე მოიტანა ქართული მუსიკალური ფოლკლორის არაერთი უანრის ნიმუშები. ჩვენმა წინაპრებმა, ჯერ კიდევ წარმართულ ხანაში შეიმუშავეს გარეკვეული მუსიკალური ტრადიციები, რომლიც დღესაც გრძელდება. ამის დასტურია ხობის კულტურის სახლთან არსებული ფოლკლორული ანსამბლი, რომელიც იკვლევს, აგროვებს, ამუშავებს და ამით ქმნის საკუთარ რეპერტუარს, რომელიც ძირითადად ხობში შექმნილ სიმღერაზეა ორიენტირებული. მაგალითად როგორიცაა „ოდოია“, „შოუნანა“, „სი გიბირთი საქორთუო“, „მაღანური“. გვესაუბრება ანსამბლის ხელმძღვანელი ბატონი ნუზარ ზარანდია:

-1956 წელს მთავრობამ გამოისცა განკარგულება მცირე ფორმის მომღერალთა ჯგუფის შექმნის შესახებ. ამის საფუძველზე ხობის რაიონულ კულტურის სახლში ჩამოყალიბებულა ჯგუფი „შვიდკაცა“, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ლოტბარი ალიოშა ბერადა.

1959 წელს ამ ანსამბლმა მონაწილეობა მიიღო პირველ სატელევიზიო ფესტივალში, სადაც მეორე ხარისხის დიპლომი და ფულდადი პრემია წილად.

თვის 1987 წელი, იგი მონაწილეობდა ქ. სკერდლოვსკში ჩატარებულ ხალხური სიმღერების საერთაშორისო ფესტივალზე, საღვანი დაჯილდოვებულიერა პირველ ხარისხის დიპლომით და ფასიანი საჩუქრებით. ანსამბლ „კოლხეთი“ აქ „იდეალური სკოლა“ უწოდეს. ამავე წელს მოსკოვში გამართულ ხალხური შემოქმედების მეორე საერთაშორისო ფესტივალზე ანსამბლი დაჯილდოვდა მედლით.

1987 წელს ზუგდიდში ჩატარ-

ანსამბლ „შვიდკაცაში“ უმდერიათ ისეთ მომღერლებს, როგორებიც იყენენ ბურდუკი წურწუშია, რადიკო ალანია, ვაჟა აბაკელია, ლუდუკი ჩაჩიანია, ვლადომერ ალანია, აპალინ ბუკა, ლუდუკი ჯგერენაა, რეზო თოლდუა. ანსამბლში მუდმივად ხდებოდა თაობათა მონაცემებია, განახლება. 1977 წლიდან მისი ხელმძღვანელი იყო ბატონი იროდი ალანია. ამავე წელს იგი მხატვრული თვითმოქმედებით რესპუბლიკური ოლიმპიადის ლაურეატი გახდა.

1983 წელს ანსამბლს სათავეში ჩაუდგა ლოტბარი ბატონი ნუზარ ზარანდია, მისივე ინიციატივით მას დაერქვა „კოლხეთი“.

1985 წელს „კოლხეთი“, ფაშისტურ გერმანიაზე გამარჯვების 40 წლისადმი მიძღვნილი მხატვრული თვითშემოქმედი კოლექტივების რესპუბლიკურ დათვალიერებაში მონაწილეობდა სადაც მე-2 ხარისხის დიპლომი დაიმსახურა. ამავე წელს ქ. თბილისში ჩატარებულ მხატვრული თვითშემოქმედების საკავშირო ფესტივალზე ლაურეატობა მოიპოვა.

წარმატებული იყო ანსამბლის-

და ფოლკლორული ანსამბლების რესპუბლიკური კონკურსი. ანსამბლი, „კოლხეთი“ არაერთხელ ყოფილა საერთაშორისო ფესტივალზე საზღვარგარეთ, ის იმყოფებოდა ვიეტნამში, პოლონეთში, უკრაინაში და ბალტიისპირეთის სხვადასხვა ქალაქებში.

1990 წელს, ანსამბლს დამსახურებული იყო ანსამბლის „სახალხო ანსამბლის“ წილები. ყველაზე საინტერესო კი 1995 წელი იყო, როცა საქართველოს ტელევიზიით, „ოქროს ფონდში“ ჩაიწერა სიმღერები: „ოდოია“, „მაღანური“, „ოჩეშივე“, „საგრძოლო“.

მე დღესაც აქ ვარ. სიმღერა, ჩემთვის ყველაფერი, ჩემი ცხოვრების აზრი და თანმხლები. — ამბობს ბატონი ნუზარი.

როცა პრობლემები არ არის, ანსამბლის წევრები არის უკანავი, რომ ბოლო წლებში ბევრი პრობლემა მოუკვეთდა, გაუუმჯობესდათ სამუშაო პირობები, მაგრამ ისეთი საკითხები, რომელთა მოგვარებაც ხელს შეუწყობს ანსამბლის წინსვლას და მის აღიარებას.

და, მუდამ ემღერებოდეს „კოლხეთს“!

მანანა შულაია

ისტორიის ფურცლები გვაუწყებული უკანი მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავთ საქართველოს ისტორიაში, ლაზეთი დველი საქართველოთა მისი მიწა შესაძლოა, უფრო ქართულია ვარ ადრე დანართის ზავრის შედეგად თანამდებრევი თურქეთის რესპუბლიკის შემადგენლობაში აღმოჩნდა ნინომ, ასე რომ ტაოკლარვებით და ლაზეთი მარტო ქართული მიწა კი არა, მისი გულია. ლაზები ისტორიულ წყაროებში პირველი და ასუ ხობის კულტურული და გამოირჩევია მაღალი კულტურით. ლაზერი ხალხური სიმღერები საქართველოში ნაკლებად არის შესწავლილი, ლაზეთში ერთმიანობის ფესტივალი მიწა კი არა, მისი გულია. ლაზები ისტორიულ წყაროებში პირველი და ასუ ხობის კულტურული და გამოირჩევია მაღალი კულტურით. ლაზერი ხალხური სიმღერები საქართველოში ნაკლებად არის შესწავლილი, ლაზეთში ერთმიანობის ფესტივალი მიწა კი არა, მისი წყობიდან გამომდინარე სიმღერების იწყებს ერთი მომღერალი და ასუ ხობის კულტურული ისტორიებიან და გუნდი.

მავლო წარმოშენებას 1914 წელს დაწყებულმა პირველმა მსოფლიო ომმა შეუშალა ხელი ლაზეთი ბრესტის ზავრის შედეგად თანამდებრევი თურქეთის რესპუბლიკის შემადგენლობაში აღმოჩნდა ნინომ, ასე რომ ტაოკლარვებით და ლაზეთი მარტო ქართული მიწა კი არა, მისი გულია. ლაზები ისტორიულ წყაროებში პირველი და ასუ ხობის კულტურული და გამოირჩევია მაღალი კულტურით. ლაზერი ხალხური სიმღერები საქართველოში ნაკლებად არის შესწავლილი, ლაზეთში ერთმიანობის ფესტივალი მიწა კი არა, მისი წყობიდან გამომდინარე სიმღერების იწყებს ერთი მომღერალი და ასუ ხობის კულტურული ისტორიებიან გუნდი.

ზე. სტუმრებსა და ჩვენს შორის ერთგვარი მეგობრული ხილი გაიდო. იყო აზრთა გაზიარება, ერთმანეთში საჩუქრების გაცვლა, ბატონის პასან უზუნპასანლობურ მუზეუმს გადმოსცა საჩუქრები 1990 წელს გამოცემული გრამფილურია, სადაც აღბეჭდილია პალეტები, სადაც აღბეჭდილია გრამფილური გრამფილის მიერ შესრულებული ქართლ-კახური სიმღერებიდა მათ შორის მეგრული ხალხური სიმღერა „ჩელა“, ხოლო მე, როგორც მასპინძელს, პირადად გადმომცა ანტუან დესენტ ეგზიუპერის „კატარა უფლისწული“, თეშეგეშა დიდ მარადის მუვოშინან პატონ ჰასან უზუნპასანლობურ კულტურაშ ასოციაციაშ წევრის“.

კავების სიმღერები

სიმღერებიდან ცნობილია „ნადური“, „პელესა“, „პეიიამო“.

ლაზერი ცეკვების შესრულების სიტყვის სემანტიკა წრაპიზონის სამეფო დაიგავეს, იქ თამარ მეფის ინსტიტუტი გაუაქმეს, ამ დროიდან ლაზეთში თავიანთი ბატონონობის განმტკიცებას შეუდგნენ, ისინი დიდ როლს თამაშობდნენ თამარის მიერ დაარსებულ წრაპიზონის იმპერიაში. ასე გრძელდებოდა 1461 წ-დე. ვინაიდან ამ წელს თამაშიებმა ტრაპიზონის სამეფო დაიგავეს, იქ თამარ მეფის ინსტიტუტი გაუაქმეს, ამ დროიდან ლაზეთში თავიანთი ბატონონობის განმტკიცებას შეუდგნენ. ხალხური სამბლების შესაძლებლები და და ასუ ხობის კულტურული იდეალი ისტორიულ წელში მიწა კი არა, მისი უფრო როცა შესრულებული ისტორიული თუ თანამედროვე წესჩვეულებები, ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლა. მათ აიტერესებთ ჩვენი ყოფა-ცხოვრება როგორც ქალაქად, ასევე სოფლად. ისტორიული თუ თანამედროვე წესჩვეულებები, ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლა, რასაც ლაზეთის ანუ ჭანების ცხოვრება პქვია.

ზღაპრისა არ იყოს: იარა იარა და ცხრა მთა გადაიარა-ო და ასეც არის, ადამიანს გენი არ ასვენეს, მით უფრო, როცა შენ ისტორიულ მიწა-წყალს ხალხური სამღერები შემდეგ და ასუ ხობის კულტურული თუ თანამედროვე წესჩვეულებები, ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლა, რასაც ლაზეთის ანუ ჭანების ცხოვრებას განვითარება რენა საიდეალურობა და გამოირჩევია მაღალი კულტურული თუ თანამედროვე წესჩვეულებები, ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლა, რასაც ლაზეთის ანუ ჭანების ცხოვრებას განვითარება რენა საიდეალურობა და გამოირჩევია მაღალი კულტურული თუ თანამედროვე წესჩვეულებები, ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლა, რასაც ლაზეთის ანუ ჭანების ცხოვრებას განვითარება რენა საიდეალურობა და გამოირჩევია მაღალი კულტურული თუ თანამედროვე წესჩვეულებები, ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლა, რასაც ლაზეთის ანუ ჭანების ცხოვრებას განვითარება რენა საიდეალურობა და გამოირჩევია მაღალი კულტურულ

კონცერტის გამარჯვებულის გოლოფოთა

შ. ნიშნიანიძე

“ერ იქნება კონცერტის გოლოფოთა”
შ. ნიშნიანიძე

მედიურად ცას ასეუდება გული,
ცოტნები გული რა ჯიში გვაქვს ფესვად,
კონცერტის გოლოფოთაზე ასვლა,
ყველა ქართველს შენ უკიდი წესად.
სახტად დარჩა შენ წინაშე ნოინი,
მწველ თვალებში გაოცება კრონდა,
მტარვალომტარავალი აზრზე არ იყო,
კაცს უსმენდა, თუ ღმერთიაცი ბჭობდა...
და რომ თავარი მთის ქვეშ დაყინულებს,
შენც მიეკაჭვე ნაღდ ქართველობას,
თუ რა ხდებოდა მტერს უკ გაეგო,
დიდი გმირობა თუ შეშლილობა...
თუმცა რამდენი წელი გასულა,
უფრო ნათლდება კვალი ნათელი,
თითქოსგა ახლა, გუშინ ლა იყო—
ცად რომ ავარდა შენი სახელი.
ვითარც უხოლცოს—ეს უშიშობა,
ჭარილი შლილა მირიატ დუშმანს.
მიტომ გადავრჩით უტეხი სული—
ლიბოდ რომ ეგდა მიზანს სანუკარს.
დოქსაც მიტომ გვრამს და ნაღდად გვარია,
ოდეს დასჭირდეს მამულს ქართველი.
კონცერტის უკლავ ავა ცოტნე,
კლავ ავა ცოტნე-ცოტნეიდელი

ორაკლი კონცერტი (სიზინავა)

დიდგორიძე

დიდგორიძის ველზე შემოვრებთ,
იქ ლომელები გველიან,
ჩვენ ვაჟაპობა ქვედ მოვასდევს,
ძლევაი საკირველია.

დიდ მეფეთ მეფეს ვაყივლოთ,
იქნებ გაგვიძლვეს თავადა.

წმინდა გიორგი ვიხილოთ.

მარადეამს ხომ გვიფარავდა.

ქახლა გიორგი ჭყონდიდის,
თეთრ რაშე ქროდა წმინდანი.
დაზრდებიან, ხომ ვზრდილი,
ალგეთს ლეკვები მგლისანი.

ქრისტეს სჯულის თვის ბორგავდა,
უპირველესი სარდალი,
წმინდა გიორგი მოძღვრავდა
ერთან და ბერთან დამდგარი

იმ წმინდა ბრძოლით მოვედით,
ასიათასი წმინდანით.

კედიებდით და ვპოვებდით,

იმ გზანით წამებისანით.

ერთ მუშად შეკრა ქართველი

მომხდების ხვდებოდა რიხითა,

მის სულს დაადგეს ნათელი,

საქმე ვენათ დავითივითა.

უპირველესი გიორგეს,

ჩვენთვის ხარ საფიცარია,

კიდევ ასეთი გვიბოძე

ფადაო დავთისავ, მარიამ.

ცოტნე დადინი და კონცერტის შეთქმულება!

აფხაზი და ოციშარნი
ქრისტე კონცერტის უნენ.

ათასობით მოისარნი
თავგანწირულ ბრძოლის სკანერი,

საით მიეჩერა რება

დიდი კოლები სარდალი

იქ იმერნი დანებდა,

ამერის დასცა თავზარი.

გადმოუხდა გზად მაცნე,
თავგანწირულ ყიყინით,
ლალატია ჯვარს გვაცესო,

ვერ ვიბრძოლებთ იმ ენით.

შეაბრენა, დადგა უბრად

მიერის უგზო-უკვალოდ,

გზად უყივლა ჯვარს და ურას,

რად გამრირე, უფალო!

კოლხერ სულმა შეარყია

ველურების ყიფინა,

მათ ძარღვებში შეარწია,

უმალ იქ გაიყინა.

ვისურვებდი საქართველოს,

ენგურს გასულს ერთიანს,

მოდგმას ნათებრ სასახელოს,

ვინც მოგვივლენს მესიას,

ვინც დაუსხლდა ლვთის ნებას,

ბედით რაც გვიჩრია.

საქართველოს დიდებას,

მარად ჯვარი წერია.

ბარი ლომა

კარლო

ვარდია

კარლო ვარდია—სიყვარულითა
და მოწიწებით მოსილი ეს გვარ-
სახელი მტკიცებულ მოგონებად
დარჩა.

გამორჩეული ინტელექტით,
სითბოთი და გულისხმიერებით
ავსებდა მუნიციპალიტეტის აქ-
ტივს, ფართო საზოგადოებრიბის

ოდიოგან ასეა, ხალხი არჩე-
ვანში არასოდეს ცდება. იცის ვინ
აღიაროს, ვინ უყვარდეს. სიყვა-
რულსა და დაფასებას არ აკლებს
იმას, ვისაც უანგაროდ უყვარს

თავისი სამშობლო, ვინც თავის
წილ აგურს დებს ბედნიერი ცხოვ-
რების ასაშენებლად. მით უფრო
სიყვარულით გარემოსილია, ვინც
სხვათა ბედნიერების თვის ისხარჯება,
მომავალ თაობებს ზრდის და ყოველდღიურად
ისარჯება მათ დასაკვალი-
ანებლად.

ბატონი კარლო ვარდია—დამ-
სახურებული პედაგოგი, ხობის
საპატიო მოქალაქე, წლების გან-
მავლობაში ახალი ხიბულის საშუალო
სკოლის დირექტორი გახლდათ.

ახალბედა პედაგოგმა მასწავ-
ლებლით დაიწყო, უკან დარჩა
მისი მოღვაწეობა ჩხოროშეული
და საბოლოოდ მშობლიურ ფეს-
ვებს—ახალ ხიბულას დაუბრუნ-
და. მირძველ მიწას ისეთი მი-
ზიდულითი ძალა აღმოჩნდა,
სხვაგან წასვლაზე არც უფიქ-
რია. აქ მოვიდა მასთან უდიდესი
სიყვარული, დაფასება, მოწიწება
და აქ გაიხარა დიდი მონაგარით,
სხვა გზა და დიდება არც
უშენია. პედაგოგ ქეთევან შე-

ლეგიასთან ერთად სამი შვილი-
ანტონი, გელა და მედეა, სამი ღი-
სული, ოჯახისა და მშობლების
სადაცი შვილი აღზარდეს, მოა-
წერეს მათი დაოჯახებაც და
ქვეყნის სამსახურში ჩაეწერა. მა-
თი სიხარულითა და ბედნიერებით
ტკბილია.

ბატონი კარლო გამორჩეული
იყო თავმდაბლობით, პრინციპუ-
ლობით. იგი თავის ბედის ქუდი
ყოველდღიური შრომით კემსავ-
და...

სხვათა ბედნიერებისთვის ზრუნ-
ვით მხრებდამძიმებული 76 წლის
ასაკში გაეცალა ამ წუთისოფელს,
დატოვა სიყვარულით სავსე
ოჯახი, მეუღლე, და როგორც
ვთქვით, ღირსეული მონაგარი. თან
გაიყოლა თავისი წილი დარდი,
დარდი ახლობლებთან, კოლე-
გებთან, მეგობრებთან განშორებისა.

კარლო ვარდია წელს 90 წლის
გახლდობა.

იმ ღღეს მის საფლავზე ყვავი-
ლების გორა დადგა, კიდევ
ერთხელ მოიგონეს მხცოვანი პე-
დაგოგი, მასწავლებელთა მასწავ-
ლებელი. ბატონ კარლოს სხვა ეპი-
თეტი არ ჰირდება. მისი ყოფილი
მოსწავლეები, თავად განსწავ-
ლუნი და დაფასებული მასზე
საუბრისას აღნიშნავენ:

გისარიონ ბასილაია—

მოსკოვში მოღვაწე ტექნიკურ მეც-
ნიერებათა ღირებული:

„მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილ-
დობული პროფესიონალი ისტო-
რიკოსი, შესანიშნავი პედაგოგი
და ორგანიზატორი, სამართლია-
ნობის, სიკეთის და მკარის.

სალის მოამბე

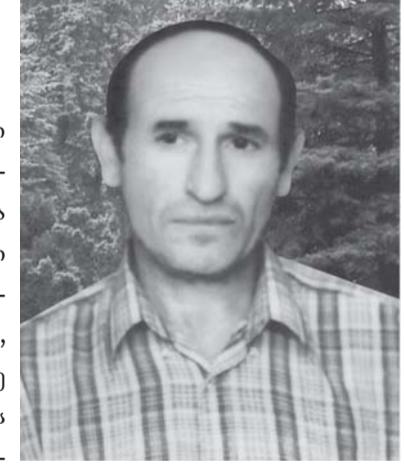

რალის მხარდამჭერი, ცოდნის გა-
დაცემის ღირებულისტი. ეს თვი-
სებები მოკლე ჩამონათვალია ჩვენი
სკოლის დირექტორის პატივცე-
მული კარლო ვარდიას, რითაც
მან ყველასთან უდიდესი აღია-
რება და სიმპატია დამსახურა“.
მურად ნარსია—პროფესიონალი:

„განათლებული, მაღალი ფინანსურის მქონე, მეტი გარდა მენეჯერი, თავის
საქმეზე, ქვეყნაზე, მოსწავლებული
უზომოდ მეტავრებული და უან-
გარო, თავდრაბისა და მიროვნება—
ასე დამამახსოვრდა მე ბატონი
კარლო ვარდია, ჩემი ღირებული
რი და მასწავლებელი“.

სხვა კომენტარი საჭირო არ
არის, ცხადზე უცხადესია, რომ
კარლო ვარდიამ შესაშური პა-
ტიოსნებით იცხოვრა და თავის
მონაგარის სიამაყით ცხოვრებისა-
კებ ყველა გზა გაუხსნა... მისს
ახელს ღირება და ნათელი არა-
სოდეს დააკლდება მან ეს სი-
ცოცხლეშივე დამსახურა.

მარი ლაგვილავა

მოესწარი.

